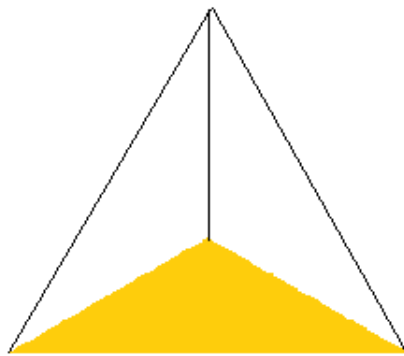

JUNGE KUNST '97

MICHAL ŠKODA

KUNSTPROJEKT DER SPARKASSE PASSAU

Max Bill war einer der ersten Künstler, der den Begriff der konkreten Kunst definierte: „Konkrete Kunst nennen wir diejenigen Kunstwerke, die auf Grund ihrer ureigenen Mittel und Gesetzmäßigkeiten, ohne äußerliche Anlehnung an die Naturerscheinungen, also nicht durch Abstraktion entstanden sind.“ Konkrete Kunst wurde verstanden als die Gestaltung des optisch Wahrnehmbaren, zu dessen Realisierung die Farbe, der Raum, das Licht und die Bewegung die Voraussetzung enthalten. Durch die Beziehung dieser Elemente und durch ihre Formung nach einer rein geistigen, schöpferischen Konzeption entstehen faßbare Werke. Es werden „Bilder“ realisiert, die vorher nur in der Vorstellung bestanden. Der Künstler vermittelt dies in konkreter Form. Die Beschränkung auf einfache geometrische Formen führt zum Konstruktivismus. Die konstruktive Kunst will sich gegen die Scheinhaftigkeit des Mediums per se richten, gegen den Illusionismus der Kunst. Indem sie sich den exakten Wissenschaften anzuverwandeln sucht, versteht sie sich als Programm zur Enträtselung von Kunst.

Eine lange Vorrede, um zum Eigentlichen, zur kurzen Vorstellung eines hochinteressanten Künstlers aus unserer Nachbarrepublik Tschechien zu kommen. Aber die obigen Gedanken sind nicht zu weit hergeholt, betrachtet man das Werk des Bildhauers Michal Škoda. Der 1962 im südböhmischen Tábor geborene Künstler bietet konkretes Gedankengut, stellt es in eine Zeit, die von den elektronischen Medien mit einer Bilderflut überschüttet wird. Faßbar – anfaßbar, greifbar – begreifbar sind diese Objekte. Nicht ein genialer Schöpfer, eher ein exakt arbeitender Konstrukteur tritt hier auf.

In vielen Ausprägungen tritt uns konkret-konstruktive Kunst entgegen. Škodas Version ist in sich selbst vielfältig, das trifft für das verwendete Material wie für die Formen zu. Sperrholz verwendet er bevorzugt, aber auch Stein, Ton und verschiedene andere Materialien. Er schafft daraus Flächen-Raum-Objekte, die einerseits Ruhe und Harmonie ausstrahlen, wo sie das geometrische Element des Vierecks betonen, und die eine polare Spannung erzeugen, wo das trigonale Prinzip hinzukommt. Er stülpt Inneres nach außen, öffnet feste Strukturen. Freier Umgang mit Materialien, Formen und ihren Richtungsbezügen führen zur raumschöpfenden Ausdrucksweise. Dabei ist keine kompakte Geschlossenheit der Formen, sondern eine Öffnung zum Raum hin angestrebt. Wird dem rechteckigen Körper ein Teil entnommen, so verstärkt dies die Dreidimensionalität. Es ist eine sparsame Kunst, eine leise Kunst.

Der Künstler betitelt die Objekte nicht. Das ist auch nicht nötig. Die Wirkung hingegen und die sich ergebenden Sehweisen sind alles andere als langweilig. Emotionen werden nicht von außen an diese Objekte herangetragen, sondern entwickeln sich aus dem Werk selbst. Diese Werke bedürfen keiner Interpretation. Sie können verwendet werden als Ausgangspunkt von Meditation. Beenden wir unsere Reflexion zu Michal Škoda darum wieder mit einem Zitat (von Eugen Gomringer), das seine Skulpturen zu fassen vermag. „Konkrete Kunst ist insgesamt ein Appell, dem Chaos immer wieder den Kosmos, die vom menschlichen Geist zu schaffende Ordnung entgegenzustellen. Der wilden Eruption hält sie die geistige Erkenntnis entgegen, der ungeformten Emotion die genau konzipierte Anschaulichkeit. Wenn man von einem Werk der konkreten Kunst wetritt, nimmt man einen positiven Eindruck mit, letztlich vielleicht den Glauben an die Kräfte des Gleichgewichts und des sinnvollen Aufbaus.“

Stefan Rammer

Max Bill byl jedním z prvních umělců, jenž definovali pojem konkrétní umění: „Konkrétním uměním zve-me ta umělecká díla, jenž vznikla na základě svých pravlastních prostředků a zákonitostí, bez vnější opory o přírodní jevy, nevznikla tedy skrze abstrakci.“ Konkrétní umění bylo chápáno jako forma opticky pozorovatelného, k jejíž realizaci se předpokládá barva, prostor, světlo a pohyb. Skrze vztah těchto elementů a skrze jejich formování die čistě duševní tvůrčí koncepce vznikají srozumitelná díla. Jsou realizovány „obrazy“, které dříve existovaly jen v představách. Umělec je zprostředkovává v konkrétní formě. Omezení na jednoduché geometrické formy vede ke konstruktivismu. Konstruktivní umění chce směřovat přímo proti klamu média, proti illusionismu umění. Tim, že hledá spřízněnou exaktní vědu, považuje se za program k rozřešení umění.

Diouhá předmluva k dosažení vlastního krátkého představení velmi zajímavého umělce ze sousední České republiky. Ale ony výše uvedené myšlenky nejsou příliš daleko od věci, pozorujeme-li dílo sochaře Michala Škody. Umělec, narozený roku 1962 v jihočeském Táboře, nabízí konkrétní duševní majetek, klade ho do času, který je zavalen elektronickými médii se spoustou obrazů. Srozumitelné – pochopitelné, hmatatelné – uchopitelné, jsou tyto objekty. Vstupuje sem ne geniální stvořitel, ale spíše exaktně pracující konstruktár.

V mnoha výrazech se nám konkrétně konstruktivní umění vzpírá. Škodův způsob je sám o sobě mnohotvárný, což odpovídá použitému materiálu i formě. Přednostně používá překližku, ale též kámen, hlinu a rozmanité další materiály. Tvoří z nich plošné prostorové objekty, které tam, kde zdůrazňují geometrické prvky čtyřúhelníku vyzařují klid a harmonii a které vyrábějí ono pólové napětí tam, kde se objevuje trojúhelníkový princip. Umělec vyhmuje nitro ven, otevírá pevné struktury. Volné zacházení s materiály, formami a jejich zřetele směřování vedou k prostorovému způsobu vyjadřování. Přitom tu nejde o žádnou kompaktní uzavřenost forem, nýbrž o úsilí otevřít se prostoru. Bude-li jeden díl pravouhlým tělesům odebrán, bude tím posílena trojrozměrnost. Jde o šetmé umění, tiché umění.

Umělec objekty nepojmenovává. Není to ani nutné. Dojem naproti tomu a vznikající způsoby vidění jsou všechno jiné, jen ne nudné. Emoce nejsou na tyto objekty vnášeny zvenčí, nýbrž vyvíjejí se samy z díla. Tato díla nepotřebují žádnou interpretaci, mohou být použita jako výchozí bod meditace. Proto ukončíme naši reflexi k dílu Michala Škody opět citátem (od Eugena Gomringera), který bude s to jeho skulptury uchopit. „Konkrétní umění je vesměs výzva, chaosu neustále kosmos, lidským duchem stavěný do protikladu k tvůrčímu pořádku. Divoké erupci odporuje duševní poznání, nezformované emoci přesně koncipovaná názornost. Odstoupíme-li od díla konkrétního umění, vezmeme si s sebou jeden pozitivní vjem, konečně snad viru v síly rovnováhy a smysluplné výstavby.“

Stefan Rammer

Wall Object 1996-97 ø 130 D. 9,5 cm Plywood Mixed Media

House 1996 81 x 79,5 cm Plywood Mixed Media

Untitled I 1996 H. 26 x L. 170 x W. 84 cm Plywood Mixed Media

Untitled III 1997 H. 160 x W. 40 cm Plywood Mixed Media

Untitled 1997 H. 25,5 x L. 150,5 x W. 70,5 cm Plywood Mixed Media

narozen/born: 1962 Tábor

účast na symposiích/symposiums

- 1991 I. Symposium porcelánu – Louny
- 1993 II. Keramik symposium – Ponholz-Regens-burg/Germany
- VII. Internationalen keramik symposium Romhild/Germany
- 1994 Ceramics symposium – Ohio University-Athens/USA
- 1995 3. Sochařské symposium/žula/Milevsko
- 1996 Artists camp in Aso „iron“ Kumamoto-Oguni/Japan
- Artists camp in Kasama „stone“ – Kasama/Japan

zastoupení ve sbírkách/representation

Muzeum keramiky Bechyně
 Junior high school Mizunami/Japan
 Kennedy museum of American art-Athens/USA
 Soukromé sbírky doma i v zahraničí

ocenění/awards

- 1992 3rd Internationale ceramics festival
 Mino/Japan – Diplom – Honorable mention
- 1997 Junge Kunst 97
 Passau/Germany/First Price

samostatné výstavy/individual exhibitions

- 1987 Tábor – Divadlo
- 1989 Pelhřimov – Muzeum
 Volyně – Muzeum
- 1990 Český Krumlov – Kulturní středisko
 Bechyně – Muzeum keramiky
- 1991 Praha Galerie Na můstku
- 1992 Praha Galerie U Řečických „Sursum“/s
 R. Brichcínem/Regensburg/Germany/
 Galerie
 Knyrim – Český Krumlov – Galerie
 Kaplanka
- 1993 Clarens/Switzerland/Galerie Alternative
- 1994 Praha – Atrium – „Škoda 1990–1993“
- 1997 Praha Galerie Pecka – Muzeum
 Milevsko

**vybrané skupinové výstavy/
 selected group exhibitions**

- 1990 Jihočeská keramika – AJG Bechyně
 Concorso internazionale Del La Ceramica D'Arte – Gualdo Tadino/Italy
 Keramika 90 – Brno, Bratislava
 International exhibition of miniature art –
 Toronto/Canada
- 1991 Ton aus Prag – München, Sandhausen/Germany
 Kruh 89 a hosté – Český Krumlov,
 Praha
 Keramika 91 – Mánes – Praha
- 1992 Salón české keramiky – Český
 Krumlov
 3rd International ceramics festival
 Minó 92/Japan
- 1994 Keramik international – Berlin/Germany
 Současná česká keramika – Praha
- 1995 Současná česká keramika – Sandhausen/Germany
- 1997 Junge Kunst 97 – Passau/Germany

akce/action

- 1992 Zahynulé přírodě – Soběslav/instalace v přírodě